

הדלקת נרות

1) תלמוד בבלי מסכת שבת דף כה עמוד ב

הדלקת נר בשבת - חובה, דאמר רב נחמן בר רב זבדא, ואמרי לה אמר רב נחמן בר רבא אמר רב: הדלקת נר בשבת - חובה, רחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית - רשות, ואני אומר: מצוה.

2) רש"י מסכת שבת דף כה עמוד ב

חובה - כבוד שבת הוא, שאין סעודה חשובה אלא במקום אור כעין יממא, בפרק בתרא דיומא (עה, ב).

3) שולחן ערוך אורח חיים סימן רסג סעיף א

יהא זהיר לעשות נר יפה, ויש מכוונים לעשות ב' פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. הגה: ויכולין להוסיף ולהדליק ג' או ד' נרות, וכן נהגו. האשה ששכחה פעם אחת להדליק, מדלקת כל ימיה ג' נרות (מהר"ל) כי יכולין להוסיף על דבר המכוון נגד דבר אחר, ובלבד שלא יפחות

4) משנה ברורה סימן רסג ס"ק ב

יפה - ואיתא בש"ס דזוכה עבור זה לבנים תלמידי חכמים דכתיב כי נר מצוה ותורה אור ע"י נר מצוה דשבת בא אור דתורה ולכך ראוי שתתפלל האשה אחר שתגמור ההדלקה והברכה שיתן לה הקב"ה בנים זכרים מאירים בתורה והדלקת הנר צריך להיות בכל החדרים שהולך שם בשבת עכ"פ נר אחד אף שאינו אוכל שם כדי שלא יכשל בעץ או באבן מיהו הברכה תברך על הנר שבמקום אכילה:

5) שולחן ערוך אורח חיים סימן רסג סעיף ג

(יא) הנשים מוזהרות בו יותר, (יב) מפני שמצויות בבית ועוסקות בצרכי הבית. אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ולקידוש היום, נר שבת קודם. וכן אם אין ידו משגת לקנות נר לשבת ונר לחנוכה, נר שבת קודם משום שלום הבית, דאין שלום בבית בלא נר. (ואם אין ידו משגת לקנות יין לקידוש ולקנות נר חנוכה ע"ל סימן תרע"ה).

6) משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים סימן רסג סעיף ג

(יא) הנשים מוזהרות - ואפילו אם ירצה הבעל להדליק בעצמו האשה קודמת אם לא שיש הרבה נרות יכול הוא ג"כ להדליק. וכשהיא יולדת בשבת ראשונה מדליק הבעל ומברך. ובימי נדוטה האשה מברכת בעצמה [אחרונים]: (יב) מפני שמצויות - ועוד טעם מפני שכבתה נר שלו עולם שגרמה מיתה לאדה"ר. ומ"מ טוב שהאיש יתקן הנרות [כתבים]:

7) שולחן ערוך אורח חיים סימן רסא סעיף ב

י"א שצריך להוסיף מחול על הקודש; וזמן תוספת זה הוא מתחלת השקיעה שאין השמש נראית על הארץ עד זמן בין השמשות; והזמן הזה שהוא ג' מילין ורביע, רצה לעשותו כולו תוספת, עושה. רצה לעשות ממנו מקצת, עושה; ובלבד שיוסיף איזה זמן שיהיה וודאי יום מחול על הקודש. ושיעור זמן בין השמשות הוא (כג) ג' רביעי מיל שהם מהלך אלף ות"ק אמות קודם הלילה. הגה: ואם רוצה להקדים ולקבל עליו השבת * י מפלג המנחה ואילך, הרשות בידו

8) שו"ת אגרות משה חלק א"ח א סימן צו

בדבר נסיעה לאנשים בקאר /במכונית/ אחר הדלקת הנרות לביהמ"ד סמוך ערך שני מינוטין /דקות/ לכל היותר אם יש איזה חשש איסור מע"כ ידידי יר"ש ר' משה מעצגער נ"י.

נהנתי מאד אשר מע"כ נדרז לקיים מצות תוכחה לפי דעתו ותשואות חן חן למע"כ וח"ו לי להקפיד בזה, ואי"ה בלא נדר לא אסע עוד משעת הדלקת הנרות בקאר אף שאין בזה שמץ איסור אף לא משום מראית העין...

אבל מ"מ כיון שמע"כ כותב שיש ח"ו קלקול לאיזו נשים ואנשים שידמו שיש בזה זלוול לשבת קדש אראה בלא נדר שלא ליסע עוד בקאר משעת הדלקת הנרות.

ידידו המברכו בזכות מצות התוכחה שקיים לכבוד השי"ת ולכבוד השבת קדש לשפע ברכה שבא ע"י קיום שמירת השבת ולסוכת השלום, משה פיינשטיין.

9 שולחן ערוך אורח חיים סימן רסג סעיף י

לבה"ג, כיון שהדליק נר של שבת חל עליו שבת ונאסר במלאכה. ועל פי זה נוהגות קצת נשים שאחר שברכו והדליקו הנרות משליכות לארץ הפתילה שבידן שהדליקו בה, ואין מכבות אותה. וי"א שאם מתנה קודם שהדליקה שאינה מקבלת שבת עד שיאמר החזן ברכו, מועיל. וי"א שאינו מועיל לה. ויש חולקים על בעל ה"ג ואומרים שאין קבלת שבת תלוי בהדלקת הנר אלא בתפלת ערבית, שכיון שאמר החזן: ברכו, הכל פורשין ממלאכתם. ולדידן, כיון שהתחילו מזמור שיר ליום השבת הוי כברכו לדידהו. הגה: (מב) והמנהג שאותה אשה המדלקת (מג) מקבלת שבת בהדלקה, אם לא (מד) שהתנה תחלה, ואפילו תנאי בלב סגי (מרדכי); אבל שאר בני הבית מותרין במלאכה עד ברכו. ועיקר הדלקה תלויה בנרות שמדליקין על השלחן, אבל לא בשאר הנרות שבבית (א"י) וצריך להניח הנרות במקום שמדליקין, (מח) לא להדליק במקום זה ולהניח במקום אחר

10 משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים סימן רסג סעיף י

(מב) והמנהג וכו' - ואם האיש מדליק אפילו כשהוא מברך על הדלקתו וכדלעיל בסעיף ו' ליכא מנהגא ומותר במלאכה ומ"מ טוב להתנות:

(מג) מקבלת שבת - ותתפלל מנחה תחלה דהואיל דכבר קבלה שבת שוב א"א להתפלל תפלה של חול. ובשאינן שהות לזה יותר טוב שתתפלל ערבית שתים וכדלקמן בסעיף ט"ו מלכנוס ח"ו בספק חלול שבת ועיין לעיל בסימן רס"ב בס"ק י"א:

(מד) שתתנה תחלה - ואין להתנות כ"א לצורך מאחר שיש חולקין וסוברין דלא מהני תנאי וכו"ל:

11 שולחן ערוך אורח חיים סימן רסג סעיף ו

(כח) בחורים ההולכים ללמוד חוץ לביתם, צריכים להדליק נר שבת (כט) בחדרם (ל) ולברך עליו, אבל מי שהוא אצל אשתו א"צ להדליק בחדרו ולברך עליו, לפי שאשתו מברכת בשבילו.

12 משנה ברורה סימן רסג

(כח) בחורים - היינו שיש להם נשים אלא שהולכין חוץ לביתם ואף שאשתו מדלקת בביתו אינו נפטר בברכת אשתו כיון שיש לו חדר מיוחד במקום שמתארח שם וכ"ש אם אינו נשוי דמחויב להדליק:

(כט) בחדרם - אפילו החדר מיוחד רק ללון שם ואוכלים בבית אחר:

(ל) ולברך עליו - דהדלקת נר חובה משום שלום בית שלא ישל בעץ או באבן וצריך להיות הנרות ארוכים שידלקו עד שיבואו לביתם בלילה ובלא"ה הוי ברכה לבטלה [דה"ח]. ועל הירידים שמתאכסנים הרבה בע"ב בחדר אחד ואין הבעה"ב עמהם בחדרם חל עליהם חובת הדלקה בברכה אפילו אם נשיהם מדליקין בביתם ע"כ ישתתפו כולם וידליק אחד ויברך ויכוין להוציא כולם בברכתו וגם הם יכוונו לצאת בברכתו ואם הבעה"ב ג"כ עמהם בחדרם אין צריך להשתתף עמו בפריטי כיון שנשיהם מדליקים בביתם

13 שו"ת הר צבי או"ח א סימן קמג

נשאלתי אם אפשר לצאת ידי חובת הדלקת נר של שבת במאור החשמל.

... ולפי"ז לכאורה לחומרא יש לצדד דבסבובו להכפתור שבתוך המעריך אינו אלא גרמא בעלמא... אולם להלכה הנני מסתפק קצת ביסוד החלק המעשי של מצות עשה, אי מעכב שתהא עשייתה בגדר פעולה של בידיים דוקא, או נאמר דלגבי מצות עשה די לו גם בגרם עשייה, ובלבד שיהא הוא המסבב לעשיית המצוה אמרינן דהיינו עשייה דידה... ולדעתי כן הוא שיטת המג"א (בסימן רסג ס"ק יא) שמביא בשם מהר"ם באם אחרה להדליק הנרות עד אחר שקעה"ח תאמר לנכרי

הדלקת נרות

להדליק והיא תברך, ובחידושי רע"א שם הקשה, הא אין שליחות לעכו"ם וא"כ היא אינה מדלקת והאיך תברך ע"ז. ולפי האמור י"ל דהדלקת נר של שבת אין מצותה עצם ההדלקה שיהא עכוב בדבר שיהא מדליק בידים דוקא, אלא עיקר המצוה היא ההשתדלות שיהא אור מאיר בבית וזה הוא קיום מצותה, וא"כ שפיר מברכת על הדלקת הגוי.

14) שו"ת הר צבי או"ח א סימן קמא

ע"ד השאלה בענין הדלקת נר שבת, שכת"ר נוהג בביתו לצאת הדלקת נר של שבת ע"י נרות של חשמל, והשאלה היא מה יעשה ביו"ט שני של ר"ה או כשחל יו"ט בעש"ק. וכת"ר מצא תקנה ע"ז לקיים את המצוה בברכה, ע"ז שיכסה ביום ראשון בערב את נר החשמל, שאפילו שנדלק אינו מאיר, ואשתו תברך על הנרות ותחזור ותגלה את האור אחרי הברכה, ומ"מ הוא מסופק אי אריך למיעבד כן. . . יש לו שעון שמכבה בליל ראשון וחוזר ומדליק ביום השני, ובאופן כזה לכאורה הפעולה הראשונה של ההדלקה כבר נפסקה עם כבוי הנרות בלילה הראשון, ומה שהשעון מדליק ללילה השני היא הדלקה חדשה שנדלקת מאליה, וכיצד תברך ביום שני להדליק על הדלקה חדשה שלא עשתה היא. וע"ז המציא כת"ר תקנה לכסות את הנרות שלא יאירו כלל, ואז תברך ותחזור ותגלה את האור, וכוננת כת"ר בזה, שמעשה הסרת הכסוי נחשב כהדלקה, שהרי בלא הסרת הכסוי אין אור המאיר, ובהסרת הכסוי מתגלה האור דהוי כהדלקה בידים לענין ברכה.

15) שו"ת יביע אומר חלק ב-או"ח סימן יז

א) הרמב"ם (רפ"ה מה' שבת) כ' וז"ל: אחד אנשים ואחד נשים חייבין להיות בבתיהן נר דלוק בשבת. ע"כ. וכ"ה ל' מרן בש"ע /או"ח/ (סי' רסג ס"ב). ולכאורה משמע מזה שאין חובה להדליק נר לכבוד שבת, כי אם שיהיה בבית נר דלוק, ואפילו הוא דלוק מאתמול לצורך חול, אין צורך לכבותו ולהדליקו. . . המורם מכל האמור שאין לנו טעם מספיק לומר שאין יוצאים י"ח בהדלקת נר החשמל לכבוד שבת. ומ"מ טוב ונכון לחוש לד' המחמירים בזה היכא דאפשר, ולהדליק גם נר שמן ולברך עליו.

16) שו"ת ציץ אליעזר חלק א' סימן כ פרק יא

ח) בספר משפטי עוזיאל לידידי הראשל"צ הרב הראשי לא"י הגרב"צ עוזיאל שליט"א, חאו"ח (סימן ז') ראיתי שמעיר לאסור הדלקת הנר בנר חשמלי מטעם הואיל שעלול הוא להפסק באמצע הסעודה ע"י הפסקת הזרם ממקורו ומתבטל ענג שבת והרי זה דומה לעטרן.

ולענ"ד נראה שלא דמי לההיא דעטרן, דשם הרי מביא לכתחילה להדליק בדבר שריחו רע שיכול לגרום שיניחנו ויצא בכל רגע מפני הריח, אבל כאן הרי הוא מדליק נר יפה ומשובח, והנר הזה לא יגרום לו שיצא, וביטול העונג יכול לבוא רק ע"י הפסקתו וגם זה רק במציאות רחוקה שתפסק הזרם דווקא באותה שעה

י) אמנם אבל יש לי עוד בזה מקום ספק שאינו נוגע כלל להשיטות הנ"ל, והוא. שהרי אור החשמל שבזכוכית הולך סביב סביב ואינו יוצא רק מחוט אחד זקוף כפתילה (כך ראיתי שכן הוא רוב הזכוכיות), וא"כ אולי נחשב אור זה כאבוקה, והרי הרמ"א /או"ח/ (בסי' תרע"א סעי' ד') פוסק שאפי' בנרות של שבת ויו"ט יזהרו שלא לעשותן כמדורה

17) משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים סימן רעז סעיף ג

ואם היה מונח על השלחן בין השמשות גם ככרות ושאר דברים שצריך לשבת פשיטא דהם חשובים יותר מן הנר דהיינו מן שלהבת הנר הדולקת ונעשה בסיס לגבייהו וכמו שכתוב בסימן ש"י ס"ח דהיכי דהוא בסיס להיתר ולאיסור וההיתר חשיב יותר דהוא בטיל לגבי ההיתר ושרי לכו"ע לנער ואם א"א לנער במקום זה משום פסידא דהיינו שיפסיד איזה דבר ע"י הפלת הנר במקום זה רשאי לטלטל השלחן למקום אחר ולנער שם. . . ומנהג נכון הוא כדי שיהא מותר לטלטל את השלחן כשיהיה צריך לו

18) שולחן ערוך אורח חיים סימן רסג סעיף ח

ב' או ג' בעלי בתים אוכלים במקום א', י"א שכל אחד מברך על מנורה שלו, ויש מגמגם בדבר. ונכון לזהר בספק ברכות ולא יברך אלא אחד. הגה: אבל אנו אין נוהגין כן. פ.